

פעילות הג'וינט בקרב יהדות רומניה – קטע מתוך הרצאה

ז'אן אנצ'ל

ובעצם הימים שבהם התחמקה ממשלת רומניה מאחריותה למצבם האומלל של היהודים, נרתם הג'וינט לעזרת היהודים. ולמעשה הצילם מרעב ומניון מוחלט. כבר ב-1943 התחיל הג'וינט להושיט את עזרתו ליהודי רומניה, ולאחר אוגוסט 1944 הלכו וגדלו הצרכים ועמם גדלה העזרה שהושיט הג'וינט. הג'וינט סייע למגורשים שניצלו, למפונים שחזרו, ליתומים ולנכים, למשחררים מן הפלוגות לעבודת-כפייה ומן המחנות. לאסירים פוליטיים וכן למגורשים מארצות שכנות שהצליחו להגיע לרומניה, הקים הג'וינט קואופרטיבים ומרכזי שיקום. הארגון החזיק קהילות על מוסדותיהן, בתי-חולים, בתי-זקנים, בתי-ספר, מרכזי הדרכה והוצאות לאור, ותמך באמנים ובחלוצים ובסטודנטים. בתקופה הראשונה שלאחר השחרור, בין ספטמבר 1944 למאי 1945, היה הג'וינט ברומניה למרכז הסיוע לפליטים. הג'וינט - כגודל הישגיו כן גודל טעויותיו. הישגיו נבעו מאמצעיו המרובים, וטעויותיו - מחוסר מדיניות ברורה של ראשי הארגון בארצות-הברית בדבר היעדים של הסיוע הזה, ומחמת אי-יכולתם להבין את המצב הפוליטי שהתפתח בארצות ששחררו או נכבשו בידי הצבא הסובייטי. הג'וינט טעה, למשל, כשהקציב סכומי כסף גדולים יחסית לשיקומם של מוסדות יהודיים ברומניה - מוסדות שהולאמו כעבור זמן קצר. ועם כל זאת, הציל כאמור הג'וינט למעלה ממחצית יהודי רומניה מרעב ואולי גם ממוות.

בתוך: שארית הפליטה 1944-1948, הרצאות ודיונים בכינוס הבינלאומי השישי של חוקרי השואה, הוצאת יד ושם, תשנ"א, עמ' 138.